

Nakladnik
DRUŠTVO TERRA BANALIS
<http://terrabanalis.wix.com/terrabanalis>

Organizacija
Ivana Horbec, Ivan Landeka, Damir Stanić, Nataša Štefanec

Autori plakata
Vladimir Brnardić, mr. sc. Vlatko Čakširan, dr. sc. Ivica Golec, dr. sc. Ivana Horbec, dr. sc. Ivančica Jež, dr. sc. Sanja Lazanin, dr. sc. Ivana Miletić Čakširan, Vedran Muić, dr. sc. Tajana Pleše, dr. sc. Jakša Raguž, dr. sc. Teodora Shek Brnardić, Damir Stanić, dr. sc. Marko Šarić, dr. sc. Nataša Štefanec, Igor Vujatović, dr. sc. Trpimir Vedriš

Koncept
Nataša Štefanec

Financiranje

Tiskanje plakata financirala je Sisačko-moslavačka županija iz sredstava Programa javnih potreba u kulturi za 2016. godinu sa 7.000,00 kn.

Autorski rad na konceptu izložbe, organizaciji, pisanju tekstova te grafičkoj pripremi plakata volonterski je rad.

Prijelom i tisak

Ilustrativni materijal

Hrvatski državni arhiv, partner na projektu, dozvolio je korištenje svog slikevognog gradiva za potrebe izložbe.

Suradnici

Sisačko-
moslavačka
županija

Konzervatorski odjel u
Sisku za područje
SMŽ

GRAD GLINA
TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA
HRVATSKA KOSTAJNICA

HRVATSKI
RESTAURATORSKI
ZAVOD

VOJNA KRAJINA, BANSKA KRAJINA I ZRINSKI U OBRANI OD OSMANLIJA

Ilustracija na naslovnicu: Bitka za Dubicu 1788. godine, detalj (HDA, GZ, inv. br. 1381)

DRUŠTVO TERRA BANALIS

Društvo okuplja niz entuzijasta – znanstvenih, kulturnih i stručnih djelatnika i građana – zainteresiranih za istraživanje, vrednovanje, obnovu i prezentaciju kulturne baštine prostora koji se povijesno nazivao Banski kraj, Banska krajina, Banska granica, Banal Grenze, Banija, Banovina, itd., a geografski se nalazi u porječju Save, Gline, Kupe i Une. Društvo je osnovano 2015. sa sjedištem u Glini. Društvo je inicijator niza projekata.

INTERPRETATIVNI CENTAR ZA POVIJEST VOJNE KRAJINE

Na poticaj gradske uprave grada Gline, a u surađnji s Konzervatorskim odjelom u Sisku za područje Sisačko-moslavačke županije (SMŽ) te nizom sveučilišnih, muzeoloških i znanstveno-istraživačkih institucija iz Hrvatske, Društvo "Terra banalis" pokrenulo je projekt osnutka Interpretativnog centra za povijest Vojne krajine u SMŽ, kao moderne muzejske, istraživačke i referentne institucije.

POVIJESNE POSTROJBE 1. I 2. BANSKE PUKOVNIJE

Društvo je 2015. osnovalo Povijesne postrojbe 1. i 2. banske krajiske pješačke pukovnije. Postrojbe su rekonstruirane na osnovu opsežnih arhivskih istraživanja diljem Europe. Njihove odore vjerna su replika krajiskih odora (austrijskih mondura) s kraja 18. i početka 19. st. Kroz kulturne i turističke manifestacije, postrojbe javnosti prenose zaboravljena znanja o razdoblju Vojne krajine te potiču građane da se užive u prošlosti i zapitaju o njoj.

NOĆ MUZEJA I DANI EUROPSCHE BAŠTINE

U suradnji sa školama iz Gline, Topuskog i Hrvatske Kostajnice, ali i s nizom stručnih i znanstvenih institucija iz SMŽ i Hrvatske, Društvo svake godine organizira opsežan program u okviru spomenutih europskih manifestacija, s ciljem stručne prezentacije i popularizacije povijesne i kulturne baštine Banovine.

JAVNA PREDAVANJA

Članovi Društva s predavanjima sudjeluju na brojnim kulturnim manifestacijama u Hrvatskoj (Međunarodna smotra folklora, Klifest, itd), a Društvo redovito organizira predavanja vodećih stručnjaka u Hrvatskoj. U suradnji s Državnim arhivom u Sisku organizirana je serija od pet predavanja o najvažnijim utvrdama Siska i Banovine (2016.) te serija od pet predavanja o rodovima vojske na Banskoj krajini od 16. do 18. st. (2019.). U suradnji s Gradskim muzejom Sisak organizirana je serija od sedam predavanja o vlastelinstvima i plemićkim obiteljima Sisačko-moslavačke županije (2017.). U suradnji s POU Hrvatski dom Petrinja organizirana je serija od pet predavanja o mogućnostima i izazovima ruralnog razvoja (2018.).

IZLOŽBE

Uz pružanje stručne pomoći u organizaciji izložbi i kulturnih događanja, Društvo je izradilo i prezentiralo niz istraživački utemeljenih izložbi: "Vojna krajina, Banska krajina i Zrinski u obrani od Osmanlija", "Sanitarni kordon i kontumac u Kostajnici", "Kulturni krajolik Zrinska gora", "Povodom 125. obljetnice rođenja Zlatka Šulentića u Glini" i "Vode i mlinovi Zrinske gore".

Izložba **Vojna krajina, Banska krajina i Zrinski u obrani od Osmanlija** prezentira proces stvaranja obrambenog sustava protiv Osmanlija - poznate Vojne krajine. Polazeći od šire perspektive, tj. formiranja Vojne krajine na potezu od Jadrana do Erdelja u 16. stoljeću, odnosno od Jadrana do Karpata u 18. i 19. stoljeću, plakati se postepeno fokusiraju na hrvatsko-slavonski prostor, a zatim i na sam prostor Banovine, čime se u prostornom i kronološkom smislu ocrtava složen proces stvaranja te jedinstvene europske tvorevine. Kroz pet cjelina, na konkretnim se primjerima problematizira važne krajiske procese i fenomene.

Prva cjelina, **Prostor Vojne krajine**, tematizira prostornu nestalnost Vojne krajine, ovisnu o četverostoljetnoj dinamici sukoba s Osmanlijama, te rekonstruira proces sve jasnijeg definiranja krajiskog teritorija i njegovog razgraničenja prema civilnom prostoru u 18. stoljeću (uspostavljanje generalata, pukovnija i satnija na cijelom krajiskom i hrvatsko-slavonskom prostoru, formiranje Banske krajine kao jedinog generalata pod upravom bana i sabora i sl.).

Druga cjelina, **Vojnokrajiška sjedišta i utvrde**, bavi se raznim aspektima izgradnje i održavanja obrambenog sustava. Kroz prizmu krajiskih obrambenih objekata na Banovini problematizira se važne aspekte opće krajiske vojne povijesti (izgradnja novih tipova objekata poput kaštela, upotreba kula i stražarnica u svakodnevnom 'malom ratu' na krajini, uspostava dvojnih naselja i utvrda s obiju strana rijeke, prepustanje plemićkih posjeda kralju uslijed nemogućnosti obrane, borba Zagrebačkog kaptola za stvaranje vlastite obrane i sl.).

Treća cjelina, na primjeru prostora Banovine, prezentira aspekte **svakodnevnog života krajinskog**, njihovo odjevanje, naoružanje, školovanje, prehranu (upotreba krumpira, uzgoj ovaca i šljiva za rakiju), demografska i migracijska kretanja, regrutiranje u vojsku te promjene u položaju i upotrebi krajinskog u habsburškoj vojsci.

Cetvrta cjelina **Oficiri, plemići, intelektualci** razmatra život na Banskoj krajini kroz prizmu poznatih službi ili osoba uključenih u važna društvena i intelektualna događanja na Banovini, ali i širem hrvatsko-slavonskom prostoru.

Peta cjelina, **Krajiški otisak u urbanom krajoliku banovinskih mjeseta**, apostrofira urbane elemente na Banovini, koji su izravna posljedica krajiskih vojnih i obrambenih struktura, a koji su, kao krajiski otisak, prisutni diljem Hrvatske (oficirski stanovi u gradskim jezgrama danas su škole i upravne zgrade, mjeseta za paradu i vježbanje danas su glavni gradski trgovi i parkovi, pravoslavne i katoličke crkve u gradskim jezgrama upućuju na suživota pravoslavnih i katoličkih krajinskog, a kontumaci na dugu i dobro čuvanu granicu s Osmanlijama).